

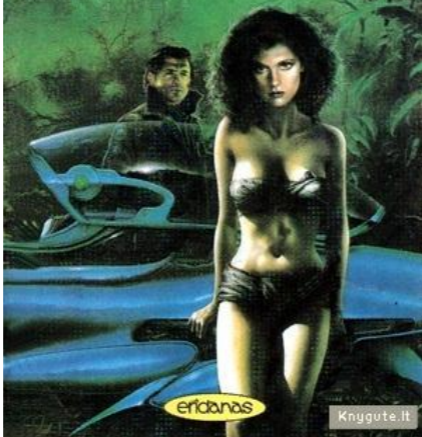
SF

Pasaulinės fantastikos Aukso fondas

44

Frederik Pohl

SUGRIŽTUVĖS

Frederik Pohl SUGRIŽTUVĖS

Mokslinis fantastinis romanas

Lisandrą Vašingtona kosmoso
gelmėse užaugino ateiviai.

Pagaliau jie nusprendė
parskraidinti vaikiną Žemėn. Be
to, ateiviai žada gausiai
apdovanoti žmoniją.

Ar tikrai jų dovanos nepavojingos?
O gal pats Lisandras yra uždelsto
veikimo bomba?!

Iš anglų kalbos vertė ŽIVILĖ SAMĖNAITĖ
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"

44 tomas. Serija įkurta 1990 m.

Frederik Pohl - HOMEGOING

London, Gollancz, 1991

Viršelis dailininko Jim'o Burns'o

Copyright © by Frederik Pohl, 1989

Vertimas į lietuvių kalbą ©, leidykla "Eridanas", 1996

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2011

1 skyrius

Džonui Viljamui Vašingtonui, kurį jo senoji auklė ir šeši draugai paprastai vadina Sendžiu, šiuo metu yra dvidešimt dveji metai ir vienuolika mėnesių. Jis pats laiko save dvidešimt dvejų metų jaunuoliu, tačiau iš tiesų hakh'hlių tarpžvaigždiniame laive laikas nematuojamas Žemės metais. O ir Sendžio amžius neatitinka tikslaus laiko, praėjusio nuo jo gimimo. Erdvėlaivis beveik visą kelią skrido subšviesiniu greičiu, ir laiko ištęstumas išmušė iš vėžių visus laivo laikrodžius. Fiziologine prasme Sendis yra tobulas savo rasės atstovas, neskaitant tokių nereikšmingų smulkmenų, kaip kurtumas (kurį lengvai pašalina hakh'hlių sukonstruotas klausos aparatas) ir pernelyg kresnas stuomuo. Mat būdamas tik penkių pėdų ir penkių colių aukščio, jis sveria du šimtus svarų - tiksliau, tiek jis svertų Žemėje, o hakh'hlių erdvėlaivio traukos lauke Sendis sunkesnis dar trisdešimt penkiais procentais. Be to, šis vaikinys toks stiprus, kad vienoje rankoje išlaiko savp paties svorio svarstį. Bet šiuo atveju, kaip ir visais kitais, galioja Alberto Einšteino teorija - viskas reliatyvu. Palygi-

nus su milžiniškojo žvaigždėlaivio įgulos nariais, Sendis silpnėsnis už kūdikį, ir bičiuliai, dėl ko nors supykę ant Sendžio, kartais pravadžiuoja jį Nupiepėliu.

Sendžiui sapne pasigirdo, kad laibas balselis jam šaukia: "Paleisk, paleisk, Sendi Nupiepėli!" Tačiau tai nebuvo sapnas. Saukė jo kohortos draugė Polė, o jos piktas balsas atrodė laibas tik todėl, kad miegant klausos aparatas ir vėl iškrito Sendžiui iš ausies.

- Šįryt turime daug darbo! - rėkė Polė. Rūgštus, bet malonus kvapas iš jos burnos kedeno Sendžiui plaukus.

Jis skubiai atšlijo. Polė nebuvo pati stambiausia Sendžio Vašingtono kohortoje, bet mėgo pavadovauti. Sendis paleido Demį, kurį laikė apsikabinęs kaire ranka, ir Heleną, kurią buvo apsikabinęs dešine, atsisėdo, pasiražė ir nusižiovavo. Tada pasitaisė ausyje klausos aparatą ir apsidairė. Visa kohorta miegojo ant kilimo pratybų kambario kampe. Ne sykį pabudęs Sendis aptikdavo ant savo nugaros didžiulę Metmens koją ir, tarkime, dvinykštę Ti-

tanijos leteną savo burnoje. Tačiau šįkart jis pats miegojo kūnų krūvos viršuje ir dabar skubiai nušoko žemyn, kol neprasidėjo neišvengiamos rytinės peštynės.

Jie nusiprausė, taškydamiesi vandeniui, sausai nusišluostė, o paskui vienas iš kohortos nuėjo atvežti vežimėlio su pusryčiais. Vidurdienį jie gaudavo pietums pilną vežimėlį šakniavaisių ir mėsos, o dabar turėjo pasitenkinti tik menka užkanda, sultiniu su paplotėliais, kurią vadindavo "pienu su sausainiais".

Vis dar apsnūdę bičiuliai valgydami beveik nesišnekėjo. Iš garsiakalbio kaip visada griudėjo ryto muzika - mat hakh/hliai nemėgsta tylos beveik taip pat kaip Žemės aerouostų viršininkai. Programa buvo skirta tik kohortai, todėl skambėjo vien Žemės melodijos. Rengdamasis Sendis kartu su Bitlais niūniavo "Yesterday". Baigęs rengtis, pabučiavo mamos nuotrauką, priklijuotą drabužių spintelės durų vidinėje pusėje, ir nuskubėjo prie vežimėlio su maistu. Buvo eilinė darbo diena. Septynetas paskubomis sutriauškė trapius plonus vaflis, užsigerdami sūriu garuojančiu sultiniu. Jokių ypatingų valgymo taisyklių šįsyk nereikėjo laikytis, nes darbo dienomis nebuvo laiko per pusryčius žaisti "virtuvę" ar "restoraną". Pasi-

stiprinę visi patraukė prie išėjimo iš kohortos sektorius. Pasigirdo skambus klanktelėjimas, šaižus oro švilpesys, paskui garsesnis bumbtelėjimas - tai atsidarė hermetiškos durys. Bičiu-liai nužingsniavo tambūru. Sendis sunkiai nuri-jo seilę. Hakh'hliai manė, kad oro slėgiui keičiantis iš tūkstančio milibarų, įprastą Žemėje, į tūkstantį du šimtus milibarų, įprastą jų erdvė-laivyje, žmogui neturėtų skaudėti ausų. Bet Sendžiui skaudėjo. Likusieji kohortos nariai, aišku, net nepastebėjo slėgio skirtumo.

Obis drąsiai kyštelėjo galvą į koridorių ir dirstelėjo į abi puses.

- ČinTekio-to dar nėra! - paskelbė jis. - Jis vėluoja! O gal šiandien gausime poilsio dieną?

- O gal tavo išmatos išmoks skraidyti? - nusišaipė Polė. - Lįsk atgal, - įsakė ji, spirdama Obiui į masyvios uodegos drūtgalį.

- Bet čia *karšta*, - suinkštė Obis ir pasistiebė ant stangrių kojų, atkišdamas uodegą Sendžiui.

Sumuštą vietą reikėjo palaižyti - tai buvo paguodos ženklas. Sendis taip ir padarė. Visi žinojo, kad Polė teisi. Obis neturėjo teisės kišti nosį į koridorių. Kohorta nebegalėjo be leidimo išeiti iš savo skyriaus. Tačiau niekam nepatiko,

kad Polė leidžia sau įsakinėti kitiems. Be to, Obis buvo geriausias Sendžio draugas.

O Polė nusprendė dar ir paskaitą išrėžti.

- Karšta todėl, - rūsčiai pareiškė ji, - kad navigatoriai turėjo apsukti laivą aplink šią žvaigždę, kad galėtų atlikti kurso pakeitimo manevrą. Priartėjimas buvo neišvengiamas, todėl ir įkaito laivo korpusas. Bet, šiaip ar taip, dabar jau vėsiu.

- Šlovė navigatoriams! - automatiškai atsiliepė Obis.

- Šlovė, šlovė, šlovė! - aidu atkartojė Elena. Aišku, ji norėjo prisigerinti Obiui - juk Obio seksualinio aktyvumo fazė jau ne už kalnų. Ir tada tik nuo jo priklausys, kurią draugę jis pasirinks amfilaksui, o kurią atstums.

Bet Obis net neatkreipė į ją dėmesio. Atgavęs gerą nuotaiką, jis vėl drąsiai žvilgtelėjo į koridorių ir sušuko:

- Ateina MaiTara!

Kohorta būriu puolė jos pasitikti. Ypač džiaugėsi Sendis. Išsišiepęs iki ausų - koks malonus netikėtumas, kad vietoj mokytojo atėjo MaiTara! - jis užšoko senajai auklei ant nugaros, vos tik ji pasirodė tarpduryje. MaiTara kluptelėjo ir nusipurtė Sendį, apsimesdama labai supykusi.

- Tuštuoju nulipk nuo manęs! Ir kaž tau šovė į galvą, Lišandrai?

Sendis suraukė kaktą. MaiTara pavadino jį pilnu vardu, o tai reiškė, kad auklė iš tiesų pyksta.

- Nedera taip elgtis četui, kuriam netrukuš buš patikėtaš atšakingaš darbaš! ČinTekiš-to šiandien negali ateiti, todėl aš nuvešiu juš į darbą. Viši paškui mane!

Šluostydamiėsi džiaugsmo ašaras, bičiuliai nusekė koridoriumi paskui auklę į kitą laivo galą. Visa Žemės misijos kohorta mylėjo senąją MaiTarą, tačiau tik Sendžiui ji buvo brangiausia būtybė Visatoje po tikrosios motinos. Pilnas auklės vardas buvo Hoh'Mai'ik perTara-tok 3151. "Hoh" ir "ik" - tai nuoroda į giminės liniją. "Mai" reiškė statusą - ji buvo brandaus amžiaus suaugusi asmenybė, bet ne Vyresnioji. "Tara-tok" buvo asmens vardas, o "per" sakė, kad jos gyvenimas jau eina į pabaigą - Sendis žinojo tai, bet stengėsi apie tai negalvoti. Na, o numeris, išskiriantis MaiTarą iš kitų jos kartos ir giminės asmenų, iš tiesų buvo

vienos apvaisintų kiaušinėlių dėties partijos numeris. Sendis įsidrąsinęs kartais pavadindavo auklę Tara-tok, bet formaliai jauniems suaugusiems, kokiais buvo kohortos nariai, ji buvo MaiTara.

Iki nusileidimo Žemėje liko visai nedaug laiko, todėl netgi Sendžiui ir jo kohortai teko atlikti savąją visuomeninio darbo dalį laive. Kartais jiems liepdavo nuimti valgomųjų augalų derlių: išrauti augalus, nuvalyti šaknis ir atskirti lapus nuo stiebų. Prieš tai jie rinkdavo žiedus nuo žydinčių augalų, vėliau skindavo blyškius apvalius vaisius. Šakniavaisių rovimas buvo ne pats švariausias darbas, tačiau nuėmus derlių jų laukė nepalyginamai bjauresnė užduotis: paruošti dirvą naujai sėjai. Kohorta turėdavo kibirais nešioti skystą dumblą iš atliekų perdirbimo rezervuarų ir laistyti tuo dumblu žemę. Visos hakh'hlių augalų dalys buvo valgomos, ir visas jas buvo galima paruošti ir suvalgyti šimtu skirtingų būdų. Tačiau tie stebuklingieji augalai visiškai nualindavo dirvą. Todėl maistingąsias medžiagas reikėdavo gražinti atgal - įmaišyti į žemę tai, kas iš šiukšlių dėžių ir įgulos narių virškinimo traktų patekdavo į atliekų perdirbimo stotis.

Bet kuopti hu'hikų aptvarus buvo dar nema-

loniau. Hu'hikai, mėšai auginami keturkojai su šviesiu gauruotu kailiu, dydžiu prilygo Sendžiui, o svoriu kelis kartus jį lenkė. Jie buvo romūs ir netgi meilūs, tačiau bjauriai dvokė. Ypač jų išmatos. Kartais koks nors hu'hikas šonu švelniai pasitrindavo Lisandrui į koją, net kai jis varydavo gyvulius į mašiną, kad nuvežtų skerdikams. Nuolankūs padarai ramiai laukdavo smūgio, nutraukiančio jų gyvybes, ir netgi skerdikus glostydavo trumpomis priekinėmis letenomis. Hu'hikai nebuvo panašūs į šunis ir kates, kuriuos Sendis matė Žemės televizijos laidose, tačiau elgėsi labai panašiai. Vaikystėje Lisandras svajojo turėti savo hu'hiką. Bet jo svajonei, aišku, nebuvo lemta išsipildyti. Hakh'hlių tarpžvaigždiniame laive nebuvo vietos lepūnėliams augintiniams.

Nebent patį Lisandrą Vašingtoną galima būtų laikyti tokiu augintiniu.

- Greičiau, greičiau, - nuolat ragino MaiTara savo septynis auklėtinius, kurie kėblino koridoriumi, smalsiai dirščiodami į visus užkaborius. Juk dar visai neseniai jie galėjo netruk-

domi siausti beveik visame laive. Pro šalį traukiantys hakh'hliai taip pat smalsiai lydėjo juos akimis, nes Žemės misijos kohortai dabar buvo skiriamas didžiausias dėmesys. Jei ne ypatinga jos paskirtis, šiaip jau niekas nė nežiūrėtų į šį septynetą. Hakh'hlių požiūriu, jie viso labo buvo tik "četai" - suaugę, bet dar nelabai. Normaliomis aplinkybėmis niekas nepatikėtų jiems rimtų užduočių mažiausiai dar pustuzinį metų. Tačiau aplinkybės nebuvo normalios. Žemės misijos kohorta nebeturėjo laiko kaupti žinias ir patirtį, nes diena, kai ji pradės veikti savarankiškai, neišvengiamai artėjo. Tiesą sakant, vyresnieji hakh'hliai žvelgė į šiuos jaunuolius taip, kaip ciniški japonai Antrojo Pasaulinio karo metais žvelgė į aštuoniolikmečius savanorius kamikadzes.

Atsakingas, netgi gyvybiškai svarbus darbas, kurį jie turėjo atlikti, vertė žiūrėti į juos su šio-kia tokia pagarba - bet iš tiesų jie buvo tik vaikai, ir dargi visai tuščiagalviai vaikai.

Šįryt kohorta gavo nurodymą pritvirtinti tinklus lopšeliuose. Kai hakh'hliai pasieks savo orbitą aplink planetą, vadinamą Žeme, navigatoriai išjungs laivo variklius. Tada visi laive esantys daiktai ir gyvi padarai neteks svorio, ir tinklai, kuriuos dabar rišo kohorta, labai pra-

vers: jie neleis ką tik prasikalusiems hakh'hlių jaunikliams ištaškyti savo kūdikiškas smege-nėles į tvirtas pertvarų sienas, džiaugsmingai šokinėjant po lopšelių.

- Lipk į viršų, Sendi, - paliepė Demetras, kai kohorta apsižiūrėjo ir įvertino padėtį. - Tu lengviausias.

- Ir todėl man reikės atlikti sunkiausią darbą, - pasiskundė Sendis. Esantis viršuje turėjo dviejomis galūnėmis gaudyti jam metamus sunkius elastinio pluošto ritinius, kabėdamas ant likusių galūnių.

- Taip tau ir reikia, - piktdžiugiškai kurktelejo Elena. - Metas ir tau pradėti rimtai dirbti.

Tačiau po Sendžio būtent Elena buvo mažiausia kohortoje, ir draugai privertė ją lipti ant kitos sienos ir gaudyti Sendžio permetamus ritinius.

Kad negaištų laiko veltui, septynetas sugalvojo pažaisti vieną iš mokomųjų žaidimų, kurį jie vadino tiesiog "Klausimais". Sumanymas priklausė Elenai, todėl ji ir gavo teisę išrinkti žaidimo temą.

- Antrieji vardai! - nusprendė Elena.

- Amerikos prezidentų? - įsidrąsinęs pasiūlė Metmuo. Jis buvo pats droviausias kohortoje.

Taip pat storiausias ir žemiausias. Visi šaipėsi iš nerangių Metmens šuolių, bet kai jis ką nors pasiūlydavo, likusieji paprastai noriai su juo sutikdavo - aišku, jeigu išvis telkdavosi išgirsti tylų storulio balsą.

- Gerai sugalvota, - pritarė pasiūlymui Sendis ir pasitaisė ausyje klausos aparatą, kad nepraleistų nė vieno žodžio. -,Aš pradėsiu. Tarkime, Herbertas Huveris?

- Klarkas, - tučtuojau atsakė Demis. - Jo ant-
rasis vardas buvo Klarkas. Herbertas Klarkas
Huveris, 1929-1933. Jis prezidentavo biržų
žlugimo metais, 1929. Žlugimo pasėkoj e - Di-
džioji Depresija, obuolių pardavėjai, eilės prie
duonos, nedarbas, minigolfas...

Polė nutraukė Demį, paleidusi į jį virvės riti-
nį.

- Užteks vien vardo, - piktai pareiškė Polė. -
Tęsk.

Demis kikendamas pagavo ritinį ir net apsia-
šarojo iš pasitenkinimo. Jis perdavė virvę Sen-
džiui, kuris atidžiai klausydamasis užmovė kil-
pą ant strypo sienoje.

- Gerai. O Ričardas Niksonas?

- Milhauzas! - iškart atsakė Polė. Ji buvo jau
paruošusi kohortai suktą klausimą. - Kelvinas

Kulidžas? - Polė patenkinta kyščiojo liežuvėlį -
štai jums, apkvailinau visus!

Tačiau Metmuo pasirodė gudresnis už ją.

- Kelvinas! - pergalingai šūktelėjo Metmuo. -
Antrasis Kulidžo vardas ir buvo Kelvinas. O
pirmasis... pirmasis...

- Na, tai koks? - mygo Polė. - Tu neatsakei į
klausimą.

- Atsakiau!

- Neatsakei!

- Tu, išverstpilve skystaprote drimba! - su-
šnypštė Metmuo, didžiavęsis savo puikiu tari-
mu ir žemiečių keiksmožodžių atsarga. - Aš
atsakiau į tavo klausimą!

- Nieko panašaus! Tai aš pasakiau, kad jo
vardas Kelvinas. Tau reikėjo pasakyti kitą var-
dą. Jei nežinai - tu pralaimėjai, ir aš vėl prade-
du...ooch! - garsiai aiktelėjo Polė, nes Metmuo
šoko ant jos, įsirėždamas trikampe galva tie-
siai jai į pilvą.

Tinklų kabinimas kuriam laikui nutrūko....